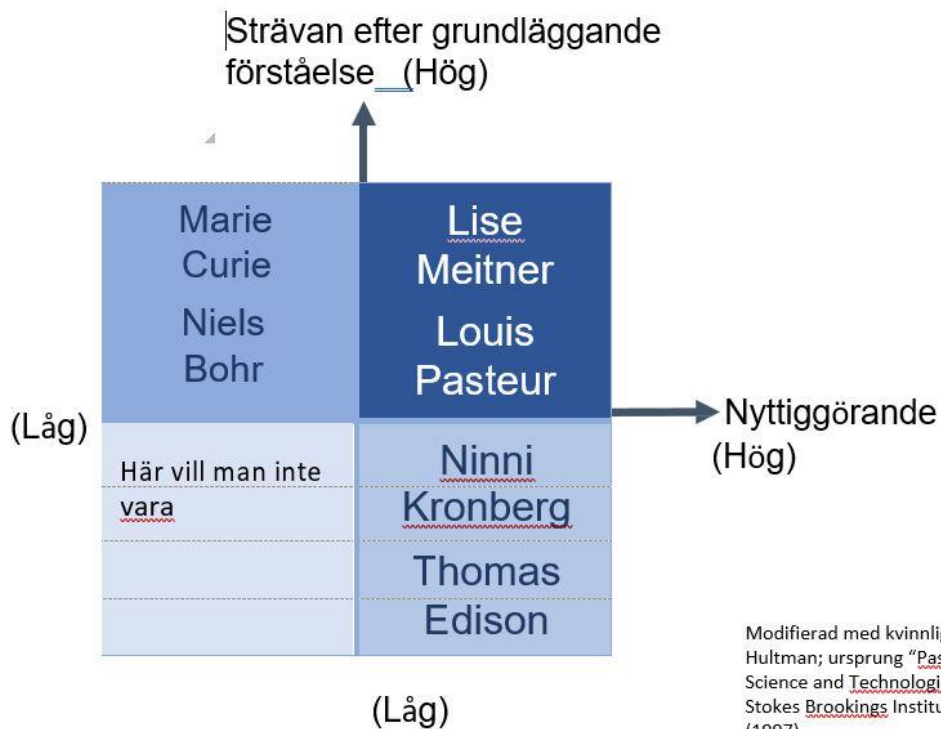

Med Lise Meitner och Louis Pasteur som förebilder

Under en episod av Star Trek är kapten Kirk med besättning i rymdskeppet Enterprise på uppdrag i deltakvadranten tvärs över Vintergatan från vår sol sett. Äventyren ger dem spännande insikter och de hjälper till att lösa både planetära och interstellära samhällsutmaningar. Spock, deras Science Officer- säger: ”att förändring är den essentiella processen för allt liv”. Så vart stävar SSF?

I boken *Pasteur's Quadrant – Basic Science and Technology Innovation* (1997) ritar Donald Stokes upp ett intressant fyrfältsdiagram för forskning och innovation. Det definieras av en axel för drivkraften mot en fundamental förståelse och en axel för intresset att använda resultaten: Louis Pasteur får personifiera den första kvadranten med sin vilja att förstå och tillämpa forskning, i den andra Niels Bohr (förstod men sökte ingen nytta) och så den mera renodlade uppfinnaren Thomas Edison i den tredje kvadranten. Ingen vill förlora sig som fåraherde i den fjärde kvadranten.

Modifierad med kvinnliga förebilder av Lars Hultman; ursprung "Pasteur's Quadrant- Basic Science and Technological Innovation", Donald Stokes [Brookings Institution Press](#), Washington DC (1997)

Kvinnorna i bränschen

Bland mina kvinnliga förbilder matchar Lise Meitner Louis Pasteur varje dag, Marie Curie utmanar Niels Bohr och Ninni Kronberg överträffar Thomas Edison. Curie fick nobelpris, men Meitner snuvades på sitt av kollegor som inte fullt ut erkände varandras insatser. Meitner lanserade i Sverige den avgörande hypotesen om hur kärnklyvning sker. Hon insåg de enorma implikationerna av sin upptäckt och valde att utveckla den första svenska kärnreaktorn framför det amerikanska atombombsprojektet. Kronberg uppfann en oöverträffad metod att tillverka torrmjök och tog på trettioalet patent i Nordamerika. Uppfinningen ledde till att företaget Semper bildades av Axel Wenner-Gren, men Kronberg gick i stort sett lottlös. Kronberg, Meitner och Curies historia är värd att berätta och lära av. Den handlar om ett samhälle i förändring och hur vi kan uppmuntra både uppfinnare och upptäckare.

- Varför inte (också) söka inspirera forskningen med konkreta problem?
- Hur kan vi bli bättre på att fånga insikter och inte nöja oss med att förstå?
- Varför inte också omsätta den vunna kunskapen i metod och teknik?

Svaren finns i Meitners första kvadrant. Här jobbar SSF.

Lars Hultman, vd